

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
20 Februarie st. v.
4 Martie st. n.

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea în
Közép-utca nr. 395.

Nr. 8.

ANUL XIX.
1883.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$,
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România 25 lei.

România jună.

M fost odată 'n lume
Un nēm vestit de nume,
Din el ne-amu coborit
Pe-acest pămēnt iubit.
Trecut-au vécuri grele,
Dar amu ieșit din ele,
Ca după iérna grea,
O blândă viorea.

Ș-atunci sună de-odată
În lumea fermecată
Un cântec dulce, lin,
Părea că-i un suspin,
Ș-apoi o horă vie,
Ce-aprinde veselie
Ș-un cântec bétrānesc
De nēmul romānesc.

Eră un chor de ține
Ce-avură printre sine
Un cântăreț ales
Ce cânturi le-a dires.
El a legat din ele
Cunună de mărgelē,
Frumos le-a 'mpodobit
Și 'n salbă le-a gătit.

De-ai auđit aceste
Copile și neveste,
Simțiai în pept un rai
De care tot visai ...
Atras-au firea tótă,
Vinit-a lumea glótă,
Ș-au dus simțiri cereșci
Din doine romāneșci.

Și viorica blândă
Sta 'n rochia-i plāpândă,
Dar nime nu vedea,
Frumosul port pe ea.
Ș-o țină de 'ncântare
Vinī din depărtare
Și 'ndată ce-o zări,
Din graiu așă-i grāi :

— Fetico, vėd pe tine
Un port menit de ține,
O sē-l imbrac și eu,
Și-l duc în cuibul meu!
Și țina minunată
S'a îmbrăcat îndată,
Și mândră ea s'a dus
Pe tronul ei de sus.

Și celelalte ține,
Vėđēnd-o lângă sine
În portul stālucit,
Cu tóte s'au uimit,
Și dēnsele 'mbrăcară
Acea frumsețe rară
Și din acel momēnt
Și mai frumoșe sūnt ...

Dar ietă de-odată resună,
Că-i réu de moșia străbună,
Oștirea s'adună 'n șirég
Și fālfāie falnicul stég ...
În clocote ferbe simțirea,
De tropote tremură firea,
Și bubue tunu' tunând
Și vaete cântă gemēnd.

În frunte la óstea romānă
Stă mândru cu sabia 'n mână
Un june vitéz minunat,
Cu țina ce s'a cununat.
El sfarāmă 'n luptă și taie,
Ea légă la răni de bătaie;
El spintecă plin de māriri,
Ea vindecă lin cu iubiri ...

Oștirea 'nvingătóre
Se 'ntórce 'n sērbătóre ...
Vitėzu-'nvingător
Se face crāișor,
Și țina lui alēsă
O gingașă crāiēsă ...
Cu farmec drag domnesc,
Toți ómenii-i iubesc !

Iosif Vulcan.

Un poet nou și un critic vechiu.

(Întâmpinare la critica dlui dr. Silași din nr. 5 al „Familiei“.)

E greu a face, e greu și a critica.

În nr. „Convorbirilor Literare“ dela 1 ianuarie, am făcut o scurtă dare de seamă asupra poesilor unui scriitor tânăr, dl T. V. Păcățian, în care ne-am încercat a dovedi, că autorul „Florilor de toamnă“ poate să se numească un făcător de versuri și rime, dar cu nici un preț, autor de poezii. Dl dr. Silași vine în nr. 5 al acestei foi, și cu totul contrar părerii noastre, susține, că dl Păcățian *între compunătorii de versuri rom. din prezent este unul dintre puținii nu numai chemați, ci și preoți ai Musei Erato*, că, decât dl Păcățian, cu talentul ce are, se va pune pe studiu și va progresa tot ca dela începutul carierei sale poetice, se va alege unul dintre cei mai de frunte lirici români.

Un contrast mai mare nici că se poate între două judecăți! Cetitorul, care va fi luat cunoștință de amândouă aprecierile, va pute dice cu oarecure dreptate: Ciudate ființe mai sânt și criticii aceștia! Unul dice că-i verde, altul că-i albastru: unul te înalță la al șeptelea cer, altul te aruncă în cel mai întunecos adânc al pământului; nu-i mai înțelegi! Ensuși dl Păcățian, vădându-se, pe de-o parte laudat așa de tare, pe de alta deprețiat, în primele momente se va fi găsit în mare nedumerire: dar cât pentru dsa, de grabă i se va fi împăcat conștiința de poet, inclinând, se înțelege, spre păreriile dlui Silași, și urmând înainte *cariera sa poetică*.

În interesul adevărului și pentru orientarea cetitorilor nedumeriți, ne propunem a examina în acesta întâmpinare, critica dlui Silași, seu recensiuinea, cum o numește dsa.

Acosta recensiuinea se alcătuește din două părți: o parte relativă la obiect, și o parte în care criticul, abătându-se dela scopul ce-l are în vedere, face câteva digresiuni, seu excursiuni, după cum se exprimă ierăși dl Silași.

În partea din urmă, adică a excursiunilor, dl Silași își desfășură erudiția cu atâta pompă și prisosință, în cât ar crede cineva, că n'a avut de gând numai a critica, ci totodată, a și arăta variatele sale cunoștințe literare. Astfel dela observarea, că unele idei îndrăznețe din poesile dlui Păcățian, ne aduc aminte de idei analoage din Petofi și Lenau, dsa trece la o serie de cugetări, în cari sfătuiește pe *junii poeți și literatori* să se pue pe studiu serios, căci talentul fără studiu, n'ajunge mult. Acest adevăr comun, știut de toți, dl Silași îl întemeiază și mai bine prin citarea a trei versuri din Horațiu, seu cum i place dsale să dice *bătrânul* Horațiu. Apoi un alt adevăr tot așa de comun, anume că genurile cele mari, nu că au imitat, dar s'a format numai prin studierea predecesorilor lor, dl Silași îl ilustrază cu exemple, citând nume ca Racine, Corneille, Dante, profetul Isaia, Molière, Plaut, Schiller, Goethe.

Acosta excursiuinea nouă ni se pare nostimă în felul ei. Nu șcim cum, așa ne vine un zimbet, de astfel semnificativ, când vedem într'un articol relativ la dl Păcățian poet, iscălit de dl Silași, cunoscut critic atâte nume de poeți și apreciatori eminenti. Căci se nim cu de-aproape luare aminte: în poesile dlui Păcățianu fulgeră câte-o idee cutezătoare, se nu ne suprindă acosta, de vreme ce și Petofi și Lenau dau une-ori asemenea forme neobișnuitele sentimentelor lor; — simțesci în dl Păcățian amintiri de alți autori, acosta se nu se iee drept imitație, căci Racine și Corneille nu se pot numi imitatori, de și geniul lor s'a adăpat la izvorul trage-

diei elene; — „Divina Comedia“ a lui Dante este o operă originală, de și pare că auzi vocea tunătoare a profetului Isaia, când o cețesci. Mai departe a dus Horațiu în versuri frumoșe, că studiul fără talent, după cum talentul fără studiu, nu poate isprăvi vr'un lucru mare, — o dice și dl Silași, nu în versuri, ci în prosă, și încă în faimosa dsale prosă: „Talentul poetic, *dona!* naturii, trebuie împreinat cu *artea*, ceea ce numai prin studiu se poate câștiga“. În fine strigă odată Goethe generațiunii june a poezilor germani de pe vremea lui: „Immer mehr Gehalt!“ își permite și dl Silași a striga generațiunii june a poezilor români: „Nisuiți-ve în poesile vostre...“

În adevăr pare că un demon necuprins potrivește așa de bine ca să vedem pe dl Silași și pe poetul Păcățian, întâlnindu-se cu atâtea figuri majestose. Am relevat acosta excursiuinea din adins, ca cetitorul să aibă în vedere cele cuprinse într'nsa, când vom vorbi despre critica proprie.

O singură observare mai avem de făcut. Dl Silași dice: „esteticii și criticii literari de azi recunosc... în satirele de și pline de viață, dară dulci ale lui Molière, risul vindecător (?) a lui Plaut“. Cumcă Molière este unul dintre cele mai mari genii ale literaturii franceze, o știe totă lumea; cumcă densusul este renumit pentru comedile sale, de asemenea cine nu știe: dar că ar fi renumit pentru satire făcute după modelul celor compuse de Plaut, acosta numai dr. Silași o știe, și l'am rugă să binevoiescă a-și lămurii și a-și întemeia mai bine știința sa în acest punct.

Trecând la partea aceea a recensiuinii, care cuprinde propria critică, ne vedem nevoiți a îndătura din discuție toate observările dlui Silași, privitoare la corecțiunea gramaticală, la rime și versuri, la eleganța și demnitatea expresiilor. Decă numai câte-o rimă falsă, decât numai câte-un abus de diminutive, decât numai câte-un cuvânt trivial seu vulgar, decât dicem, numai asemenea greșeli ar aruncă umbră asupra producerilor dlui Păcățian, noi am fi cei dintâiu cari i-am întinde cu amândouă mâinile cununa de laur. Dar păcatul cel mare al dlui Păcățian stă în fond, în concepții și sentimente: în ideile cele incurcate și estravagante, în imaginile cele greșite, în simțirile cele simulate, într'un cuvânt în lipsa cea mare de originalitate și de inspirație poetică.

Din următoarele, cetitorul conștiințios, credem, se va convinge despre adevărul celor ce spunem.

După ce dl Silași proclamă pe dl Păcățian un talent poetic, nu de toate zilele, după ce face o teorie confusă asupra ceea ce se chiamă punctul *culminant* într'o poezie, citează drept modele de alcături poetice *pre frumoșe*: „Crângă ruptă“, „Marica“, „Vine ierna“, „Noptea“, „La despărtire“, „Spune mândrei“, „Penă albă“ șci. De toate șapte la număr: *câte* va mai fi cuprinzând și care anume, acel *șci*, numai singur dl Silași poate să șcie.

Dar și acele pre frumoșe poezii citate, afară de „Crângă ruptă“ și „Spune mândrei“, nu putem șci pentru ce merită a fi numite pre frumoșe, căci dl Silași nu-și dă ostentă a le analiza și a dovedi frumuseța lor. Să-l credem pe cuvânt? Să considerăm impresiuinea dsale drept probă sigură a frumosului? Ar însemă, a primi orbeșce, fără conștiință întemeiată, *conștiințioș* dsale recensiuinea. Dar dsa pare a ne dice: „Ieta „Crângă ruptă“ și „Spune mândrei“, mai ietă poezia „O lume!“ ce concepții gingașe și originale, ce finale admirabile în cele două dintâiu și ce idei mărete și surprinzătoare în cea din urmă! Judecați după aceste și pe celelalte!“

Așa vom face; așa este drept să facem.

Vom supune dar unei cercetări minuțioasă aceste trei modele și mai cu seamă versurile care au uimit pe dl Silași și l-au răpît până a afirmă, că avem a face cu un talent nu de toate zilele.

Idea fundamentală din poezia „Crângă ruptă” este următoarea: Un suflet care-a hrănit speranțele cele mai frumoase, în care au înflorit iluziile cele mai scumpe, vedându-se de-odată lovit cu putere de sorta fatală, se desnădăjduiește, perde ori-ce credință în bine, se arată rece față cu bucuriile vieții; nimic nu-l mai impresionează. Acosta idee a inspirat sute de poezi. Chiar în literatura noastră cea săracă o găsim alcătuiind fondul la mai multe inspirații. Întrebarea este: dl Păcățian găsește vre o formă nouă și totuși naturală, sub care se ne prezente ideea cea cunoscută? Dsa se încercă: Pune pe o turturică să cânte pe o crângă ruptă, și să îndemne cu tot dinadinsul acosta crângă ca să dea murguri; pune pe primăveră să între, seu cum se exprimă și dl Păcățian și dl Silași, să se vire într'un sin pătimitor și să roge ba chiar să silască inima cea sdrolbită, ca să-și vie în fire și să iubească din nou.

De sigur dlui Silași i se va fi părut imagina cu turturica pe cranga cea ruptă, o imagină gingasă, fină și nimerită. În realitate însă este o idee silită, căutată în adins, pusă pentru efect. Dacă turturica, seu indiferent altă pasere, din întemplantare se aședă pe cranga ruptă a unui pom, ce știe densa de asemenea crengi și ce-i pasă: pe ea o impresionează viața cea nouă ce se revărsa primăvera în toate părțile. Mai departe în text se dice „trista turturică”. Întrebăm de ce *tristă*? Fiind că a ramas singură, fără soție seu tocmă fiind că o impresionează cranga cea ruptă, ce apare așa de tristă în mijlocul celorlalte crengi? În cazul dintăiu noi ne aducem aminte de frumoasa doină populară în care se dice, că amărîta turturică nici nu se pune pe crengile cele verzi, necum să îndemne crengile uscate ca să înfrundescă. În cazul al doilea, cum arătarăm mai sus, concepția este nenaturală și chiar imposibilă.

Nu e mai puțin vicioasă imagina cu primăvera intrată într'un sin pătimitor pe care însă nu-l poate înveseli, ba se poate dice, că acosta din urmă e curat un nonsens. Noi șcim, că expresiile poetilor: port primăvera în inimă, primăvera o am în suflet, gust zile de primăvera, un sôre de primăvera imi încăldește sinul, — sînt metafore, prin care ei arată într'un chip atrăgător că sînt cuprinși de bucurie, că sentimente vii și senine ca primăvera, i stăpănesc. Dar nu ne putem închipui ca primăvera, ajunsă odată în apropierea inimii și conversând cu densa, acosta să rămăie mută și pradă statornică desperării și nepăsării sale. A admite veritatea estetică a unei asemenea concepțiuni ar fi tot a-lăta, ca și când am crede pe cineva care ne-ar dice că a sosit primăvera și florile n'au resărit, frunza n'a dat în codru, riurile nu s'au desghețat. La dreptul vorbind, asemenea iluzii însemnăză lipsă de imaginație serioasă.

Totuși aceste năluciri încălcite nu-l împedecă de fel pe dl Silași de-a admira momentul culminant, al poeziei și de-a dice cu patos: „Cât de frumos și adevărat închee poetul esclamând:

Vai! lăsați-ve de lupte,
Totă trula e 'nsădar:
Crângă ruptă, inimi rupte
Nu mai dau de fel vlăstar!

Nu ne atingem de fondul primelor două versuri, credem că dl Silași nu în acele va fi descoperit frumuseța și adevărul care-l însufletește așa de tare. Vom observa numai că este neînțeles pentru ce cuvântul „luptă” la plural, pentru ce sentimentele sufletești ale

turturicăi și primăverii se arată printr'o expresie așa de materială ca vorba *trubi*? Ier în ce privește ultimele două versuri: mărăgăritarul, schinteia genială, vom vedé îndată ce preț trebuie să se le dăm.

„Nu mai dau vlăstar” se dice și despre crângă și despre inimi. Dacă ne gândim acum la crângă, „nu mai dau vlăstar” e o expresie proprie, ier dacă ne gândim la inimi, e o metaforă. Deci unul și acelaș cuvânt, într'unul și acelaș act de gândire, are și înțeles figurat și nefigurat! E bine, este permis a ne jucă astfel cu înțelesul cuvintelor? Ore așa au făcut marii scriitori pe care-i citează dl Silași și cu cari i place să fie de-o părere? Ore o încheere așa de mediocră merită lauda cuprinsă în tirada bombastică: „... din cari însă, ca odinioară din undele și spumele mării răsare frumoasa Venus: ideia binefăcătoare și linișcitoare”? Nașcerea idealului celui mai frumos ce ș'a creat anticitatea cea clasică, a minunatei Venus, tipul frumuseței, se ie drept termen de comparație pentru a caracteriza plătitudinile și nonsensurile dlui Păcățianu. Mai dică cineva, că recenziunea dlui Silași nu este serioasă!

Dar să trecem la al doilea model. Notița relativă la poezia „Spune mândrei”, judiciosul critic o termină ierăși prin următoarele cuvinte de admirație: „pe cine nu-l va încânta și pătrunde *esprimerea* finală, pe cât delicată, pe atât și durerosă a amôrei *pacii* fără speranță”. Câtă încredere în propria judecată estetică nu cuprinde întorsătura „pe cine...” Ce pretenție și ce măgulire!

Ierăși versurile cu *esprimerea* cea delicată și durerosă:

Tot aștept... tu nu mai vini
Ca durerea să-mi alini:
Tu nu vini, trâmîți mereu
Numai dor din sinul teu.

Spune mândrei, vînt ușor,
Nu trâmîta-atăta dor,
Trâmîta mai puținel,
Dar vină și ea cu el!

Credem că dl Silași nu va pretinde să ne oprim la strofa I. Sînt vorbe de sute de ori repetate dela cel mai mare poet până la cel din urmă croitor de rime. Tot ce este mai remarcabil în varianta dlui Păcățian, e forma pedantă *cini* în loc de *ră*, și umplătura din *sinul teu*. Strofa din urmă e totul. Aici, într'u adevăr, avem a face c'o idee vrednică de-un poet. Iubita din depărtare trimite iubitelui vorbe dulci, asigurări de dragoste, dar iubitul o dorește pe ea însași, se o stringă de mână, să-i privească în față, să se imbețe de farmecul razelor isvoritôre din ochii ei.

Mărturisim, este o idee frumoasă. Dar ce nenorocire, ce sorta fatală! Acel sentiment liric n'a pornit din inima autorului „Florilor de tîmnă”; acele idei plăcute n'au isvorit din fantasia sa.

Rog pe stimații cetitori să-și aducă aminte împreună cu noi de un cântec popular, în care se dice:

Mei bădiță, bădișor,
Nu-mi trimite-atăta dor;
Trimite-mi mai puținel,
Dar vină și tu cu el!

Ier pe dl Silași îl rugăm să ne scuse, pentru că i-am produs acosta decepțiune la care de sigur nu s'a așteptat.

Răbdătorul cetitor va fi acum pe deplin luminat, pentru ce l'am avisat la început să nu uite cele cuprinse în excursiunea dlui Silași și pentru ce am în-

sistat asupra disertației dsale despre imitare și despre formarea talentelor.

A se formă și a imită astfel înseamnă a se împodobi cu pene străine.

Ș'apoi măcar de s'ar fi lăsat în pace poezia populară așa cum este! Dar unde pôte un talent, așa de original, un talent nu de toate țiile să nu schimbe. Nu cred, dar se pôte că schimbările au fost introduse cu scop de-a avé la urmă, măcar umbra unui motiv de sémă cât de slab. Așa, în doina populară iubita se adresează de-adreptul către scumpul inimei sale: o intimitate drăgălașă, o adresă plină de simțire. În copia dlui P. rolurile se intervertesc, iubitul dorește să vedă pe iubita sa, și iubitul nu se caladicesește să-i spuе dorința de-adreptul, ci se servește de vânt, ca de-un paj ce stă în serviciul și la dispoziția sa. *Dar vină și ea, pers. 3* dă cugetării un aer de micșurare și înstrăinare.

Când nu te ajută talentul, nu te pot ajuta toți deii buni și răi!

Și de bună sémă unul din cei din urmă l'a ispitit pe dl Păcățian de-a îndrăznit, nu de-a împrumută idei, ci de-a luă de-a gata producțiile neimitabile ale musei populare și a se încunună cu ele.

Am ajuns la a treia și cea din urmă poezie citată de dl Silași, la „O lume!“ Ca de obicei, dl Silași, și aici, recomandă pe noul poet prin aprecierea: „Cugetări frumoșe surprindătoare, adesea cutezate încă găsăm...“

Cugetări frumoșe în „O lume“?

Dl Silași, să ne permită a i-o spune, crede pe cetitorii sei prè naïvi.

Să cercetăm!

Autorul după ce amintește, că lumea a perit odată de potop, crede că a două oră are să peră prin foc, și acel foc, o spune categoric, are să-și iee început dintr'o schintee care nu va fi alt-ceva de cât mima sa.

Grozav lucru! Însăpăimântător cataclism! Neauđită minune!

Istoria sfântă a vechiului testament povestește, că lumea s'a potopit odată prin apă, dar după ce a plouat fără încetare patru-zeci de țile și patru-zeci de nopți și în urma voinței atotputernice a ființei supreme. Un efect precedat de-o cauză binecuvântată. Pentru peirea lumii prin foc însă, nu va trebui decât inima cea înfocată a poetului Păcățian. Cine pôte, să cređă!

Pecat numai, că dl Păcățian n'a indicat, cam peste câte vécuri are să se întemple așa grozăvie.

Serios vorbind, peirea lumii prin schintea din pieptul autorului este o concepție absurdă, un patetic afectat, care în loc să impresioneze pe cetitorul cu bun simț, din contra i deșteptă ris.

Însădar se încercă dl Silași a scusă asemenea esagerări prin faptul că se avisază la Petofi care așisderea se distinge prin ideile sale îndrăznețe. Este adevărat, Petofi are o fantasie îndrăznetă și așa dîcînd neînfrănată; dar nici odată nu merge până la absurd. Chiar iperbolele și estravaganțele din „Nebunul“ (Az örüll) sînt pe deplin motivate prin însuși titlul. Nu este Petofi care dîce că a murit odată și l'au îngropat în Africa, de unde l'au desmormîntat o hienă; nu el spune că pămîntul, ca un fruct copt, trebuie să cadă, ci nebunul; pe acesta îl auzim și-l vedem, acesta jocă pe scenă, Petofi, ca să dîcem așa, e numai sufler.

Pentru ca o cugetare uimitoare, pentru ca o concepție care întrece proporțiile naturale ale lucrurilor și faptelor obicînuite, să fie plăcută, trebuie pregătită dinainte séu aședată pe un fundament serios, cu alte cuvinte trebuie motivată. Fără vr'un fel de motiv, nimic nu se pôte. Deci înainte de toate idei serioșe,

concepții justificate și inspirație puternică, cuvintele vin dela sine.

Când dîce de pildă Horatiu: „Si fractur illabatur orbis, impevidum ferient ruinae“, avem o expresie energică, sublimă, fiind că este sublim și puternic fondul: acel caracter moral care nu se plécă dinaintea patimilor și intereselor omenești, acea voință de fer care nu slăbește dinaintea ispitelor și stavilelor pe cari fatalitatea i le grămădește în cale. Decă dl Păcățian ar afirmă despre sine însuși așa ceva, fie chiar în poezia cea mai fantastică, vorba sa nu am luă-o în serios. Apoi, așa credem, nici n'ar trebui să pomenim, că poezia este un lucru serios.

Am puté aduce sute de exemple spre lămurirea acestui punct, dar sîntem încredințați, că greșela cu peirea lumii prin focul autorului, ne pôte lipsi de alte doveđi.

Din toate cele espuse vedem acum la ce se reduce talentul autorului „Florilor de tómnă“, judecat după probele analizate, și pe ce temelie solidă s'au înălțat laudele cele entusiaste ale dlui Silași.

Și când ne gîndim la acest soi de muncă intelectuală fără mieđ și fără vlagă, ne vine în minte partea a două din „Epigonii“ poetului. Substanțioșele versuri din această parte sînt așa de potrivite pentru cazul de față, și întru câva chiar pentru timpul în care ne aflăm, încât ni se pare nimerit de-a încheia această întimpinare cu vr'o două-trei dintr'ensele:

Ieră noi?... noi Epigonii?... simțiri reci, harfe sdrobite,

Mici de țile, mari de palimi, inimi bētrâne, urite;

Măsci riđende, puse bine pe-un caracter inimic.

În noi totul e spoielă, totu-i lustru fără bază;

Noi în noi n'avem nimic, totu-i calp, totu-i străin.

Noi? Privirea scrutătoare, ce nimica nu visază,

Ce tablourile minte, ce simțirea simulază.

M. Pompiliu.

F e m e i a.

— Cugetări. —

(Urmare.)

În Britania de astăzi femeia se bucură de poziția, cea mai favoritoare; acolo ea este întimpinată cu cea mai eminentă venerațiune; însă femeia angleză nu se desfătăză gratuit în plăcerile acestei preferințe, ci pretinde stimă, căci ea rivalisază cu bărbatul nu numai în nobilitatea simțemintelor, ci și în dibăcia spirituală; convinsă deplin, cumcă cultura temeinică și cunoșcințele serioșe nu periclitază nimbul grațiilor, nu detrag nimic din farmecul svavității femeiești, ea nisuișce a-și îmbogăți spiritul cu toate acele științe practice și sociale, cari se refer la destinațiunea naturală a femeii. Cunoșcerea temeinică a limbei și literaturii naționale, economia casnică și națională, apoi chemica practică, știința despre legile vieții și pedagogie, ietă învățăturile predilecte ale școlilor de fete în Anglia; apoi ele se deprind în mișcările gimnastice, spre a întări mușchii și spre a delătură debilitatea nervilor.

Educațiunea angleză ține în deosebită vedere acele învățături, cari fac din femeie o vrednică guvernătoare a cercului domestic, care șcie representă familia, o șcie scuti și promovă binele ei. Urmările acestei educațiuni solide se și manifestază deja; anglezii se deprind cu incetul a nu mai consideră femeia, ca un simplu ornament al societății, ci ca pe un membru lucrător și nedispensabil în mecanismul vieții spirituale; femeia angleză este nu numai inima familiei, ci dēnsa e ca-

Rugăciunea de deminătă.

pabilă a promovă scopurile societății mari. Pe lângă cunoștințele educative, sociale și economice, studiul extensiv al literaturii naționale este cea mai frumoasă trăsură a creșterii engleze: copila engleză cetește și declamă mult din clasicii naționali precum: Shakespeare, Gray, Milton etc., apoi așa poate să-și conștientă națională în cercul ei familiar, și în urmă, ca mamă, pe nesimțite știe plântă în sufletele fiilor sei iubirea față de limbă și națiune, care este temelія neclătită a staturilor!

Am terminat istoricul femeii, și ietă-me, că pe neștiute ajunsei a vorbi despre timpul de față, glorificând educațiunea și poziția femeii la poporul, care este domn peste oceanele lumii.

Fiind că me oprii la Englitera incungiuată preotindenea de mare, voi rămâne și mai departe acolo, și vorbind despre starea prezentă a femeilor, voi pași pe urmele aceluia fiu ingenios al Britaniei, care a fundat logica inductivă: înțeleg pe John Mill Stuart. Egala îndreptățire a femeii și a bărbatului nu numai în cercul familiar și în referințe private, ci și înaintea legii, în lume, viața publică! Acesta este principiul cardinal, care îl proclamă sus și tare luminatul Mill Stuart. Să deschidem femeii diversele ramuri ale vieții publice, să o facem capabilă și să o îndreptățim a ocupa acele funcțiuni, pe cari până astăzi le-a monopolizat „seesul cel tare”.

Este o datină deșertă a lumii — spune Mill Stuart — a considera femeia de neapță pentru ocupațiunile cari reclamă talent și agerime de spirit; nu este just a eschide jumătatea omenimei dela rang și onoruri nalte; societatea umană este preocupată de credința deșertă, cumcă femeia dela natură aduce cu sine o inferioritate imanentă. Acēsta este o aserțiune răăicită; au nu confirmă istoria de ajuns, cumcă pe multe terene ale cunoștinței și acțiunilor omenesci s'au găsit dintre femei demne reprezentante; așa de exemplu pe terenul politic a manifestat femeia talent deosebit. Ve amintesc pe Elisabeta și Victoria reginele Angliei; imperatrice ca M. Teresia și Catarina II; guvernătoare ca mama lui Carol VIII și sora lui Ludovic sântul în Franția. Acest talent politic e în adevăr dovədə suficientă, cumcă minorenităea sufletescă a femeii este numai pretinsă, este numai o urmare firescă a modului diferit de educațiune, care nu ne pōte îndreptăți nici odată a enunța inferioritatea radicală și imanentă a spiritului femeiesc!

Nu este întru tōte drept, nici chiar acel argument fiziologic, care spune, cumcă creierii craniului femeiesc sânt în privința pondului și a cantității mai ușori și puțini, prin urmare și lucrările spirituale sânt mai puține intensive, mai superficiale de cât la bărbați. Decă măsurăm pondul creierilor la ambele sexe, aflăm cumcă creierul femeiesc este în calcul de mijloc — după profesorul Bischof — cu 134 gr. mai ușor, ier volumul craniului cu 220 C. C. mai îngust, decât la bărbat; dar talentele nu depind numai dela pondul și cantitatea creierilor, ci cu deosebire dela calitatea și structura lor internă; precum craniul femeiesc prin simetrie și plasticitate este mai pe sus de cât al bărbatului, chiar așa și creierul femeii prin simetria părților sale și subtilitatea texturii interne pōte să fie în multe privințe mai perfect decât cel bărbătesc. Apoi enșși creierii, mecanismul suprem al naturei, ca și ori-care alt organ, numai prin încordare și deprindere continuă cresc și se desvōltă. Puterile sufleteșci ale femeii inclină deosebit, cătră ce este *practic*, dela natură sânt dar menite a întregi nisuițele spiritului bărbătesc, care iubind abstracțiunile cu sbor audace, se avēntă în lumea ideilor, apoi cu vedere acută scrutēză casurile concrete, caută și găsește trāsurile lor identice, din cari apoi

creeză principiile universale în domeniul artelor și al științei.

Bărbatul este mai mult epic și adânc cugetător, iera femeia lirică și simțitoare. Natura femeii s'ar pōte numi de caracteru antic sēu elin, ba chiar oriental; ier al bărbatului, natură modernă, nordică-europenă. Prima poetică, a dōna filosofică. Ocupățiunile mai linișcite, cercul mai îngust de acțiune, care l'a croit omenimea încă din anticitate pentru femeie, au format sistemul ei nervos așa încât, în femeii nu predomină nici o putere, — dice Jean Paul în „Lewana”, — ci pentru că în genere puterile lor sânt mai mult receptive, decât desvōltătoare, ele sânt icōna fidelă a presintelui variabil. Spiritul femeii cu multe talente practice se pōte mândri; dar pe lângă tōte acestea trebuie să ne fie permis a constată, cumcă în știință, filosofie și arte vr'o operă monumentală femeia încă nu a creat. Drept este, cumcă vechii Elini numerau pe Sapho între poeții lor cei mari, Socrate stima pe Aspasia ca pe magistra sa; astfel eră în anticitate, dar în timpul de față trāsura marcantă a tuturor creațiunilor literare și artistice ale femeii este *lipsa de originalitate*. Înțeleg originalitatea în măsură eminentă, pentru că scriitōrele vēcului modern sânt destul de bogate în idei originale: zeliți de exemplu stilul lui Georges Sand, desfētați-ve în descrierea frumoasă a Italiei de Madame Staël, și nervii ve vor vibra chiar așa de plăcut, ca și când ați ascultă ritmul unei simfonii clasice; însă pe lângă tōte aste femeia n'a isbutit încă pân'acum de a creă vr'o idee ilustră în știință, sēu vr'o concepțiune genială în arte, care să fi putut fondă cutare școlă sēu direcțiune nouă, să fi putut crea o epocă.

Ore cum să ne esplicăm lipsa de originalitate în produsele științifice și artistice ale femeii? Este ore acēsta minorenităea în adevăr inerentă spiritului femeiesc? — Nu! — Căci chiar și fantasia creatōre numai prin studiu intensiv se pōte califică de a produce opere monumentale. Tablourile prime ale lui Rafael sēmēnă mult cu ale magistrilor sei, în dramele prime ale lui Shakespeare nu putem încă zări pe dramaturgul nemuritoriu; multă încordare, mult studiu se pretinde, ca să putem creă ceva de sine stătător. Tocmai pentru acest studiu intensiv și profund nu a dat omenimea pân'acum destulă ocaziune femeii! Decă privim chiar și mersul culturei universale, ne convingem, cumcă secli întregi trebuie să sbōre, pentru ca să se pōtă nașce un ce original și independent: clasicii Romani au imitat și copiat forțe mult din literatura Elenă; decă femeile n'ar fi cetit nici odată nimic din ceea ce au scris bărbații, atunci ele de sigur și-ar fi creat o literatură proprie de sine stătătoare, — ier acum, luând parte în viața spirituală tot mai mult, le preocupă literatura creată prin bărbați, care mereu se apropie de splendōrea supremă.

Apoi, nu știu, dela natură sēu educațiune, lipseșce femeilor nesecata dorință internă de a-și imortalisă numele, pe când pe adevēratul bărbat eminent îl caracterisēză dorința pentru un nume nemuritor; așa precum o espriimă graiul frumos al lui Schiller:

Von des Lebens allen Gütern
Ist der Ruhm das höchste doch.
Wenn der Leib in Staub zerfallen,
Lebt der grosse Name noch!

(Renumele este mai scump, decât ori ce tesaur în lume; corpul în pulvere trebuie să piēră, dar numele mare trăiesc în etern!)

Renumel!? Ce fantasmă deșertă! Căt este de relativ și trecător!

Poți zidi o lume într-o săptămână, poți s-o sfărâmi... ori ce ai spune.
Peste toate o lopată de țerînă se depune;
Mâna care-a dorit sceptrul universului și gânduri,
Ce-a cuprins tot universul, încap bine 'n patru scânduri!

(Eminescu.)

În inima femeii nu este ambițiunea ne bună pentru nume nemuritor, care pe bărbat adese-ori îl face un egoist nefericit; pretensiunile ei sunt mai efemere: a fi admirată momentan, a fi plăcută în giurul unui cerc îngust sunt modestele dorințe ale femeii:

„... zufrieden mit stillerem Ruhme,
Brechen die Frauen des Augenblicks Blume...“

Esința chiemării femeiești dela natură graviteză cu deosebire către cercul familiar.

* * *

Astăzi înaintea legii bărbatul este preferit față de femeie, însă grație simțului de justiție născut cu noi, sunt destui indiviți, a căror conștiință morală este mai umană decât însăși legile: sunt destui omenii mai generosi decât legea: în familiile culte bărbatul cede spontan drepturi egale soției; dar apoi sunt ieră indiviți, în cari conștiința puterii date prin lege nu deșteptă marinimie, ci adese-ori necruțarea și despotismu: îmi poți înșe reflecta cineva: fie ori cum omenii, fie ori cum legea, o comunitate numai sub guvernamentul unei singure persoane poate prospera! Nu este așa! ordinea naturală preținde, ca potestatea familiară să se împartese între soț și soție astfel încât fie-care să rămână în resortul seu domnitoriu necondiționat.

Averea, care a posedat-o bărbatul seu femeia înainte de căsătorie să rămâna sub administrarea și manducerea părții respective și după ce a intrat în viața conjugală — spune ieră Mill Stuart: — și ieră că în ziua de astăzi s'au realizat acestea dorințe și vestiri pătrunse de umanitate nobilă, cari le-a rostit, cu vr'o două decenii mai înainte, graiul profetic al neuitatului filosof Britan. Din prima zi a anului 1883 în Anglia s'a pus în vigoare legea, care asigură femeilor deplină independență și egalitate cu bărbatul în ceea ce privește proprietatea. Fie care soț va trăi în societatea sa cu deplină libertate de acțiune, și fără să fie responsabil unul pentru altul. Fie-care femeie căsătorită are dreptul de a posedea și administra întreaga ei avere mișcată și nemisătoră. D'asemenea în privința instrăinării de avere dreptul femeii este nelimitat, ea poate să facă cu averea ce-i place. În modul acesta se va pune deocamdată un capăt „vânzătoriei după avere“. Drepturile bărbatului se estind numai până unde permite femeia. Ba chiar și rodul muncii în viața conjugală este al ei.

Starea justă a lucrurilor pretinde dar, cumcă femeia ca soție, să nu fie silită de a înmuți averea familiară prin lucrul mânilor seu a spiritului seu: cercul domestic i ofere atâtea îndatoriri, încât ar fi de dorit ca: femeia încă și după emancipațiune să abdică de toate ocupațiunile, cari conturbă mersul regulat al afacerilor familiare, să se retragă dela tot ce nu se poate aduce în consonanță cu condițiunea acăsta: așa dar soția respective *mama*, pe lângă toate că este emancipată, să fie reținută prin lege dela ocupațiunii seu oficiale publice, împlinite spre sporirea averii, dar în detrimentul prosperității familiare. Rămână femeia atunci la datorințele cercului domestic; dar în anii tinereții fragede deschidă-i-se ocaziune destulă, d'a se califica nu numai în cercul familiei, ci deprindă-se puterile ei și

cu alte scopuri, alégă-și un ram de vieță, încât și la cas de văduvie seu necăsătorire să pôtă înfruntă de sine stătore calamitățile vieții. Ieră în aceste din urmă am desfășurat și am finit, și referitor la emanciparea femeilor, părerile lui Mill Stuart, după cari este evidentă destinațiunea femeii.

* * *

Bărbatul se luptă cu lumea esternă împintinat de ambițiune și silit de cuvântul aspru al datoriei, care adese-i străfôră viața într'o osendă adevărată.

Dar spiritul vital al femeii este *iubirea*, aceasta este sufletul ei, acăsta este resortul nervilor sei — spune Jean Paul în „Lewana“. Înzestrată cu acăsta decore trimese natura pe femeie în lume, concrețându-i sublima chiemare, de a educa generațiunile cu iubire pură gata spre jertfă, de a împăca, de a consolă și a însuleți la ce e bun și măreț.

Nimic nu-mi este mai încântător, decât blânda privire, când forța străbună a naturii, din elementele vechi, crează lumea organică de nouă. În materia brută începe a vibra ieră sêmența vieții, din somnul adânc al iernei animalele se deșteptă, pe câmpiile verzi flori numérose își respiră parfumul îmbêtătoru și în giur de ele susură albina sîrguitoare; ceriul e blând, ier din sinul nuorilor se vîrsă plôie fructificătore peste agri, sêmența sêtôsă o sôrbe, colțul sprinten rêsare, apoi spicul auriu, atins de a sôrelui iubire ferbinte, își inclină capul greu spre pămînt. Ieră fâpturile la sinul naturii, ieră natura ca mamă, ieră icona imposantă și vecinică — *a iubirii materne!*

„Iubirea mamei este creațiunea lui Dumnezeu... privirea ei este o rugăciune ferbinte, ingrigirile ei un cult religios...“ — dicee Iul. Pederzani; privirea ingrigită a mamei, zîmbetul ei binevoitor sunt acele rađe, cari penetrând în inima copilului, i luminează conștiința; formarea caracterului, educațiunea morală — esința creșterii omenești, numai mama singură pôte să o dea în măsura recerută. Spre a forma din fragedul prunc o persoană înzestrată cu nalta libertate morală, este necesar a prodigă sacrificiu și iubire nemărginită, precum plâpânda flóre are multă trebuință de razele solare, pentru ca să capete parfum și coloré. *Mama e o adevărată divinitate*, care inspiră primele idei și primele simțăminte, numai ea este în stare a face din pruncul timid un erou neînvins, din fiica fluctuosă și vană o femeie harnică și luminată; prin forța iubirii nelimitate ea singură știe numai crea patrioții cei mari și salvatorii popórelor. Educațiunea trupescă și intelectuală se pôte concrede și unei persoane străine, dar o educațiune perfectă morală numai mama pôte să dea, seu o persoană, care știe iubi ca o mamă!

A educa înșemná: a forma un caracter, a sădi în suflet libertatea morală, mamele sunt chiemate a sêvêrși acăsta operă mare. Acela care și-a petrecut plâpânda copilărie sub sentul unei mame iubitoare, și s'a desvoltat la razele iubirii materne, acela și-a adunat puteri nesêcate pentru totă viața, și-a procurat elasticitatea spirituală, care nici odată nu-l va abandona. „Mama nu trăiește, decât pentru că noi trăim; nu se bucură, decât pentru că noi ne bucurăm și totă puterea ei constă în iubirea-i fără de margine“. — Iubirea maternă sêmână cu colosul puternic dela Rhodos, — dicee Dumas — care eră rădîmat la un port unde viniau și debarcau vase din toate părțile lumii, — așa precum la sinul iubitor al mamei, alungat de ori-ce tempestăji, totdeuna află adăpost; numai înaintea ei poți să-ți descoperi fără rezervă dorințele și simțămintele, ea pentru toate îți știe da un sfat bun, un cuvânt consolator

Uriașul dela Rhodos de mult s'a sfărmat și astăzi numai ruinele triste ne dau știre despre colosul mareț; el a perit, pentru că mâni omenesci l'au făcut; dar iubirea mamei este *eternă*, căci a sădit-o în inimă chiar Dumnezeu! Istoria confirmă de ajuns, cumcă pe bărbații cei mari mame vrednice i-au născut, mame iubitoare i-au educat; cereați și ve veți convinge ce mamă a avut Goethe, Kant, d'Alembert, Schiller și Hume etc. apoi Iulius Caesar și Constantin cel mare etc. Dela mamă avem talentele intelectuale, ier firmitatea caractrului, voința — partea esențială în om — dela tată o eredităm.

Sufletul fraged al pruncului este môle și formabil ca cêra, e tablă pe care mama, cu penelul iubirii, gravează icóna venitoriului; pruncul va deveni bun, mare și numele lui rostit cu falcă în o lume întrégă, séu pervers și acoperit cu infamie — după cum a fost educat, după cum a ascultat de sfaturile mamei! Asupra creșterii au influință nenumărate impregiurări, naturile pruncilor sânt forte diverse, și mai pentru fie-care om ai puté scrie o pedagogie; însă influința decisivă asupra educațiunii o are mama, inima ei pururea află principiile cari sé se aplice, ea este chiermată a creá din pruncul seu un individ conșciu, lucrător și util — pentru societatea omenescă; căci decă o familie vré a-ș implini nalta sa misiune, trebuie sé-și lărgescă orizontul, sé contribue la binele comun, sé-și deschidă inima pentru d'apropéle; căci scopul esistenței nu culminează în individ, ci în fericirea omenimei întregi, căștigată prin jertfa singuraticilor!

(Încheierea va urmá.)

Dr. Petru Pipoș.

S ó c r a v i e l é n ă . *

— *Bălădă populară.* —

a pörtă la Țarigrad,
Tinér voinic s'a 'nsurat,
Mai tinéră ș-a luat.
Când trei țile s'o 'mplinit,
După el carte-a venit
Sé mérégă la cătănit.
Frunză verde brad uscat,
De-acasă, când a plecat,
Maică-sa că s'a rugat
Și din gura-a cuvântat:
„— Maică măiculéna mea,
Veți grigeșce-mi nevéstă,
Cu mălaiu în lapte dulce.
Dela noi dór' nu s'a duce;
Și dá-i vinul pipérat,
Dór mai uită de-al ei sat“.

Bărbatu-s'o cum plecá
Sócră-sa mi-o ocará:
„Nevéstă, dragă nevéstă,
De când ești la casa noastră.
Prin curte n'ai măturat
Ș-in pivniță n'ai intrat,
Chiar nimica n'ai lucrat“.
Nevéstă se supérá,
Mătura 'n mână luá,
Prin curte că mătura

* Acésta bálădă are mai multe variante. O am în trei forme; tóte merită a fi cunoscute. Veți-o sub altă formă în „Convorb. lit.“ XVI. 7.

Și 'n pivniță, că-mi intrá;
Blăstemată sócră-sa
Pivnița că-mi incuía.
Și nevéstă sêraca,
Vedéndu-se singurea,
Începú a trágăná;
„— De-ar da Dđeu sé vie
Soțul meu din cătănie,
Sé-mi deschidă pivnița,
Sé-i mătur și căsuța,
Și la sócră cosița“.
Când trei țile s'a 'mplinit
Și bărbatul i-a sosit,
El din graiu așa grăia:
„Maică măiculéna mea,
Unde-mi-i nevéstă mea?“
— Voinice, copil iubit,
Decând tu mi-ai cătănit
Și nevéstă ț-a murit“.

Bărbatul din graiu grăia:
— Maică măiculéna mea,
Dă-mi măicuță cheița,
Sé mai descui pivnița,
Sé ved cin' s'aude 'n ea?“
Maică-sa din graiu grăi:
— Est' un rob nu-l slobozi,
Că pe tini te-a omori“.

Voinicul se mânia,
Ușa pivniței strică,
Nevéstă-și îmbrățișá
Și din gură-i cuvântá:
— Nevéstă, nevéstă mea!
Ce sé fac cu sócră-ta,
Sócră-ta, măicuța mea?“
— Frunză verde din portiță,
Ce sé faci cu ea hădiță?
Adă murgul, porumbul,
Și mi-o légă de cosiță
Sé mi-o pórte pe uliță.
Ca sé vedă sócrele,
Cum sé țin nurorile.

Bucium-Poeni.

Gr. Sima a lui Ion.

Rugăciunea de diminéță.

— Veți ilustrațiunea de pe pagina 89. —

Dorile au sosit și de odată cu sosirea lor se deștéptă din somn și micul băiațel. Buzițele lui șoptesc mamei niște cuvinte de salutare, cuvinte pe cari numai mama le pôte înțelege. Ea se plecá spre densusul, i sárută fața, ochii, pêrul, gurița și acele drăgálașe mâni, cu cari densusul o îmbrătoșeză cu atâta farmec.

Oh! fericire maternă, este în lume alta simțire, cu care te-ai puté compará!? Ce nu ar jertfi mama pentru fericirea copilașului ei! Renunțiere-ar dênsa de ori ce 'n lume, numai sé-și vedă băiatul fericit!

Apoi dênsa își redică copilul din légán, îl aședă pe brațe, i pune mânila la olaltă sé se róge lui Dumnezeu, ca sé-i dea sánătate și vieță îndelungată.

Ilustrațiunea din nr. presinte infătoșeză tocmai acest moment drăgálaș. Pictorul ni-l presintă cu atâta plasticitate, încât esplicațiunea mai lungă ar fi de prisos.

I. H.

SALON.

Cronică bucareșcă.

— 14/26 februarie.

(Carnevalul cântat de Nicoleanu. — Chic, pschutt și r'lan. — Balul „Furnicăi” și scopul ei. — E bine să dormi!)

Peste tot lumini și focuri, sărbători, risuri și glume:

Peste tot femei și omeni, în fantastice costume

Străvestiți, se înveselesc.

Timpu-i greu, noptea-i profundă. E târziu, dar... ce le pesă.

Când bachanta se descinge și când cupa e pe măsă.

Cine mor, cine trăiește?

Astfel eră carnavalul pe când Nicoleanu cântă! Astăzi însă toate s'au schimbat: și carnavalul ca și vremea care nu-și mai știe rostul. Aci ger de crepă lemnele și petrele, aci cald și sôre, aci zăpădă și-așă mai departe. Numai acum în urmă avurăm trei zăpedi cari tot așă de rapide s'au dus la cea de înteu rață de sôre, cum au venit cu cel de înteu nor adus de vânt. A fost de sigur zăpăda meilor, a berzelor și a rîndunelelor, căci după strălucirea țilei de astăzi, cu greu credem să ni se mai cerne niscare-va faină de a zăpădă.

Și tot cum neua piere pe nesimțite, își dă și carnavalul obștescu-i sfârșit. Cu toate muzicele militare și naționale (în limba alifșelor) și cu toate orchestrele, va muri mai firă nici un șgomot. Politica ne-a absorbit atât cu frământările ei, cât n'avem când să ne mai gândim la alt-ceva: nici măcar la psutt (pschutt) pe care cronicarii francezi l'au scos la ordinea țilei, sên la r'lan merit să-i ia locul. Căci destui, ba pré destui sînt și la noi dintr'aceia cari, între îndeletnicirile cele mai de căpetenie ale vieții lor, pun în cel de înteu rënd, grija d'a fi totdeuna psut.

Într'o scurtă notiță „Familia” s'a cercat s'arete că ce fel de mâncare mai e și acêsta onomatopeie a strănutatului ce pare a înlocui șicul, cuvânt „elegant, sonor, vibrând, care exprimă un lucru destul de francez, cam ce fel de condițiuni se cere să îndeplinești pentru ca să fii psut: „trebuie să âmbli cu brațele depărtate de corp; să porți pantofi ascuțiți, cu tocuri scurte; să nu saluți pe nimeni și mai cu semă să vorbești englezește. Dăcă nu cunoști acêsta limbă, tăcere-rea încă este destul de psut. A vorbi este o greșelă franțuzescă, și a tăce... e — aproape acelaș lucru cu a vorbi englezește”.

Acesta e psutul care, abia ridicat pe umerii șicului, se clatină deja la silințele r'lanului, d'a se urcă la rëndu-i pe umerii sei.

Dăcă cineva s'a silit să fie psut săptămâna acêsta, apoi de sigur a făcut'o pentru balul „Furnicăi” care a avut loc mercuri, la teatrul național. Capitala regatului român eră reprezentată aci, prin tot ce are mai r'lan, după cum și „foburgul Saint-Germain eră reprezentat în salônele din strada Galileii”, cu ocașia unei reuniuni la marchisa de Charette. Deosebirea eră numai că, în ce privește limba, la noi se vorbea franțuzește în loc de englezește: ceea ce nu eră tocmai psut, căci în loc de a crede că ne găsim în insula Albioului, credeam că ne aflăm tocmai în mijlocul Parisului. Nici o vorbă românească! „Parlez français ou taisez-vous!” iecă psutul nostru! Ba dela un timp încôce am început să nici nu mai scriem românește. Se

știe că încă de mult facem politică străină, vreau să dic în limba franțuzescă; acum facem și literatură, și deci, în loc să scriem „România ilustrată” ori „Vieta română”, scriem „La Roumanie illustrée” și „La vie roumaine”. * Și mai dică cineva, că la noi toate lucrurile nu merg de-a îndoselea, când și frontispiciul celei din urmă reviste, din cele pomenite, ne-arătă spatele unei „grande mondaine”. Mărturisiti că asta e culmea psutului și cel din urmă cuvânt al r'lanului.

Dar cu tot uriciosul de psut în graiu, noi tot am petrecut de minune la balul „Furnicăi” până aproape de revêrsatul țiorilor. Sirguitorele „furnice” mai pre-venitoare cătră cei ce dănțuiesc, făcuseră a se dură un întins țarc de scaune în mijlocul salei rezervat numai pentru danț. Astfel sala înfățișă, ca basă, două ovaluri concentrice formate de două șiruri de scaune. Spațiul dintre aceste două șiruri slujiă circulațiunii, d'altfel destul de dificilă. Pe scenă, în planul înteu, eră înălțat un fel de pavilion. Aci eră „Butoiul cu noroc”, din care, pentru cinci lei, trăgeai o panglicuță de capetul căreia-ți eră legat norocul.

Tombola încă a avut mare căutare și mulți au câștigat, în schimbul de bune sume bine înțeles, lucruri destul de frumoșe.

Și pentru că e vorba de balul „Furnicăi”, cată să spun ceva și despre acêsta asociațiune a dômnelor române. Fondată în anul trecut sub patronagiul Maj. Sale regina Elisabeta, „Furnica” are de scop dezvoltarea industriei casnice. Prin ajutorul emisiunii a 1000 de obligațiuni de câte 25 lei una, ea a isbutit să deschidă un bazar unde se găseșe toate produsele de industrie casnică română cum: țesături, cusături, broderii etc. Aci locuitorii satelor găseșe cel mai avantajios preț pentru munca lor și cumpărători cele mai efine lucruri casnice, cele mai frumoșe porturi naționale. Am vëdut aci sumă de Românce din Bănat cari, aușind de alcătuirea acêstei societăți, venise să-și desfacă frumoșele produse ale măiestrelor lor degete. În fie-care ți, bazarul „Furnicăi” e cercetat de un mare număr de harnice române din toate anghiuurile țerei cari aduc pri-nosul lor pe altarul industriei naționale și de o mulțime de cumpărători cari depun aci al lor obol.

După avântul ce și-a luat, asociațiunea „Furnicăi” e plină de viitor și fâgăduieșce cele mai frumoșe rôde.

Onôre femeilor române cari au luat inițiativa și au pus temeliele acêstei atât de folositoare asociațiunii!

Aș mai scrie mult, dar... e târziu, și ori cât de cronicar ai fi, când obosela te dobôră, cată să-ți pleci capul sub jugul cel apăsător al somnului. Și-apoi când minotarul a trecut cu mult de mieșul nopții, e bine să dormi și să visezi puțin cât încă e nopte, căci

... destul de lungă este țiva ca să veți

Cât d'amară este viața când nu mai visezi. **

A. C. Șor.

Vêduva lui Henric Heine.

Dilele acêstea a murit la Passy vêuva lui Henric Heine (Julietta), care trăiă aci retrasă de mai mult timp.

* Titlul a două reviste săptămânale ce apar în București.

** Al. Depărățian. „Doruri și Amoruri”.

Acela despre care Thiers dicea: „acest Germân, care este cel mai de spirit frances dela Voltaire încoac”, întâlnise pe Julietta într'o seră la Paris; ea lucră într'un magazin ca modistă séu cusătorésă. Mai întâiu fu amanta, apoi femeia lui, căci Henric Heine o luă de soție ca recunoștință pentru îngrijirile ce-i dedese în timpul unei lungi bóle.

El nu fu cu totul fericit în acésta căsătorie, mai întâiu că eră fórte gelos, apoi fiind că Julietta avea, decă trebuie să credem limbele rele, un caracter puțin plăcut; s'a istorisit chiar anecdota următóre, a cărei autenticitate nu este de loc garantată. Heine eră bătut de femeia sa regulat odată pe săptămână, lunea; într'o di face cunoscut unuia din amicii sei că are să lase după mórte totă averea sa Juliettei, cu condițiune ca ea să se mărite „Voiu să fiu deplâns, — dise el, — și sânt sigur, că cel care o va luă de soție me va plânge în totă viața sa”.

Decă acest cuvânt a putut adevărat să fie dis, apoi el n'a fost de cât o glumă, căci Henric Heine n'avea nici o avere; și dna Heine, după mórtea bărbatului seu, trăi cu o pensie de cinci mii de franci pe care i-o făcură editorii.

Henric Heine se plângea adesea, că nu este înțeles de femeia sa; acésta trebuia să fie un canon pentru dânsul, al cărui spirit eră atât de viu și de mândru. Ori-cine își póte aduce aminte de cuvintele sale: „Sânt născut la 1 ianuarie 1800, nimeni nu póte dice prin urmare, că nu sânt unul din cei dintéiu ómeni ai secolului”.

Ce să mai dicem despre definiția sa asupra libertății cu privire la simțimintele francese și englese?

— Englesul, — dicea Heine, — iubeșce libertatea ca pe femeia sa legitimă; el o posedă, și, de nu o tratéză c'o dulcéță particulară, totuși șcie, la trebuință, să o apere ca un bărbat. Francesul iubeșce libertatea ca pe logodnica inimei sale; el arde după ea, se aruncă la picidorele sale cu protestările cele mai esagerate, se bate pentru ea până la mórte și face mii de nebunii. Póte că Englesul flegmatic, desgustat de femeia sa, i va pune într'o di funia la gât și va merge s'o vândă la tîrg, la Smithfield; Francesul însă, ușurel, va deveni póte necredincios logodnicei sale, o va părăsi, și se va duce cântând și jucând să facă curte dómnelor din Palais Royal.

E e h o.

— Chelnerul a făcut greșelă de 1 fl. în socotela noastră.

— Scandalos! Trebuie să spunem numai decât oțelurului.

— Dar el a greșit în folosul nostru.

— Așă! Hm, hm! Să lăsăm dară tréba baltă, căci șermanul de el ș-ar poté perde postul.

*

— Dar, dle editor, au trecut deja patru ani, decând ai primit spre editare manuscriptul epopeiei mele și totuși n'ai luat încă măsuri pentru tipărire!

— Fii răbdător, om tinér! Homer a trebuit s'aștepte trei mii de ani până ce opul seu a eșit la lumină. Și cred că „Iliada” e cevaș mai meritósă decât lucrarea dtale.

*

Deci dta vrei să te despărțesci de bărbat! Spune-mi pricina care te îndemnă la pasul acesta?

— Aș vré să me mărit după altul, domnule judecător!

*

Între prietene:

— Nu șcii, că bărbatul Tineuței a devenit miop?

Dómna X.:

— Cum așă! il credeam numai orb!

Literatura si arte.

Aus Carmen Sylva's Königreich. Sub acest titlu a apărut în Lipsia în editura librăriei curții regesci Vilelm Friedrich un volum frumos, care conține Povestile Peleşului (Peleş-Märchen) de Carmen Sylva, în traducere germână, cu 5 ilustrațiuni și fasimile. Cartea e precedată de o frumoasă poesie, intitulată: „An die Kinder”, în care autórea-regină descrie care e regatul ei. Și se încheie cu două narațiuni, una „Balta” și alta „Puil”. Prețul volumului e 5 marce. Se póte comandă prin tóte librării.

Premiu pentru o comedie. Comitetul teatrelor din România ofere un premiu de 1400 lei pentru cea mai bună comedie de moravuri. Comediile trimise la concurs, scrise în versuri seu în prosă, trebuie să aibă cel puțin 3 acte. Manuscriptele nesubscrise, dar având un motto spre a se pute cunóșce numele autorului, să fie depuse la cancelăria direcțiunii teatrului din București cel mult până la 1 august viitor, óra 4 p. m. Pré bine! Dar pentru ce nu se mai jócă piesa „Feta dela Cozia” premiată înainte cu trei luni?!

Di Grigore Manolescu retrăgându-se din teatrul național din București, a închiriat sala teatrului Dacia, unde are de gând să dea, cu o trupă compusă de dsa, comediele lui Molière și alte spectacole clasice cu care să îndrepteze gustul literar corupt al publicului. Întreprinderea e grea și pentru aceea urám tinere-lui artist totă isbânda meritată!

Gramatica limbei englese. Di William Mayer, preot engles și profesor de limba englesă în București, a scos de sub tipariu: „Metoda practică pentru învățarea limbei englese”. Se află de vândare la tóte librării din București. Prețul? Nu-l șcim, căci n'am vîdut cartea. Librării din București numai arare ori ne, trimit câte un esemplar din edițiunile lor.

✓ **Concert.** Princesa Elena A. Bibescu a dat, cu concursul mai multor dómne și domni din societatea dela București, un concert la 15/27 febr. în teatrul Național.

✓ **Broșure:** *Drumurile de fer* cu cale normală și cu cale îngustă, cu privire la liniile ce au să se construiescă, de di N Făgărășan, inginer șef de secție. — „Ce este un rege constituțional” de M. C. Arbure, pseudonimul unuia dintre cei mai eminenti bărbați ai României. — „Bugetul statului”, cuvântare ținută în adunarea deputaților din București la 25 și 26 jan. 1883 de Ioan Ionescu (dela Bêrlad) deputatul colegiului IV de Roman.

C e e n o u ?

Șciri personale. Di Teodor Mihályi, candidat de advocat, a fost promovat la 17 febr. de dr. în drept la universitatea din Cluș. — Di Nestor Oprean asemenea a fost promovat de dr. în drept în sambéta trecută la universitatea din Budapesta.

Hymen. Di Ioan Gentiu, teolog absolut al diecesei aradane, în duminéca viitoare, la 4 martie, își va serbă crunia cu dșóra Eleonora Berbentia în C. Tarian lângă Oradea-mare. — Di Ioan Crișan și dșóra Elena Boțoc în duminéca trecută se crunară la Beiuș. — Di Ioan Surdu, învățător gr. or. în Bucoveț ș-a incredințat de soție pe dșóra Emilia Istvan, fiica dlui Artemie Istvan, învățător în Denta. — Di Nicolae Dușoiu,

comerciant în Braşov, în duminică trecută s-a serbat cununia cu dşora Maria I. B. Pop în Braşov. — *Dl Nicolae Cristea*, teolog în archidieceasa Sibiului, în duminică viitoare se va cunună cu dşora Victoria Laslău, fiica dñi Moise Laslău, paroc gr. or. în Feneş. — *Dl Ioan Dănuş* şi dşora Aurelia German îşi vor serba cununia la 4 martie în comuna Sombotelec în Transilvania. — *Dl Aron Carpenişan*, şef de cl. II de silvicultură în România, s'a logodit cu dşora Ana Mohora, fiica dñi Nicolae Mohora, architect în Orşova.

Balul casei române din Beiuş dat la 24 febr. a avut un succes complet, intrunindu-se un public numeros. Mult au contribuit la acest succes dōmna Irina Antal cu fiica sa domnişōra Irina, precum şi dna Hermina Ignat, colectând sume considerabile pentru scurparea balului. Quadrillul prim s'a jucat de 22 pārechi. La 12 ore cāţiva tineri au jucat „Bātuta” şi „Cālūşerul”. Dintre damele cari luară parte, ni se notifică următoarele. Dnele Irina Antal, Hermina Ignat, Antiţa Pop, Rosa Popescu din Lazuri, Tere-sia Pop, Elisabeta Pop din Buteşdi, Rosa Horge din Buteşdi, Sipoş din Petrani, Rosa Sabau, Sofia Popescu, Nina Belényesi, Kummer; şi domnişōrele: Irina Antal (în costum naţional), Silvia Boşan, Antonia Pop din Buteşoi, Luisa Creţ, Elena Diţ din Oradea-mare, Ecaterina Vajda din Husăsen (în costum naţional), Elisabeta Horge din Buteşdi, Vilma şi Emilia Hajdu, Elena Pinţia din Suplac, Silvia Papp, Elena Indre. Balul dură până deminēta, depārtându-se toţi cu suvenirile cele mai dulci.

Balul din Cluş, dat la 1 martie de junimea română universitară, a reuşit bine. Balul a fost precedat de un concert în care s'a executat următoarea programă: 1) „Remăi sănctōsă” de C. Dima, executată de corul vocal al Societăţii „Julia”; 2) „La regatta venediana” de F. Liszt, executată de dşora Sabina Celātean, o frumoasă romāncă din Reginul-sāsesc; 3) „Apa trece, petrele rămān”, de Millo, solo, cântat de Ioan Deac; 4) „Sentinela romānă”, de Vas Alecsandri, declamată de dşora Aurelia Roşescu; 5) „Rondo capriziose” de F. Mendelsohn op. 14, executată pe pian de dşora Ana Pop; 6) „Māndră, duminică vine”, doină populară cântată de dl Ioan Deac, acompaniat cu cvartet instrumental; 7) „Fantasie impromptu par Chopin” op. 66, executat pe pian de dşora Camilla Pop; 8) „Luna suride” executat de corul vocal al Societăţii „Julia”.

Bal la Orşova. Reuniunea de cântări romāno-serbă din Orşova, a dat la 17 febr. un bal, care a fost precedat de un concert foarte bine reuşit. Balul începui cu danşurile naţionale „Hora” şi „Colo”, apoi se jucă şi „Romana”, care s'a arangiat dl Aron Carpinişan, fostul vātav al „cālūşerilor” din Caransebeş, de presinte silvicultor în Moldova. La balul acesta luară parte mai multe familii şi din Romānia; câteva dame apărură în costum naţional, dintre aceste se însēmnă dşorele: Popoviciu, Toma, Mohora, Pāşuica, Kluker. Balul dură până deminēta.

Bal la Bocşa-montană. Romāni din orāşelul Bocşa-montană vor da la 11 martie un bal în folosul fondului de edificare al şōlei gr. or. de acolo. Cu aceasta ocaziune se vor ţine câteva declamaţiuni, iar în pauşă se vor cântă cāntece naţionale şi se va jucă „Bātuta” şi „Cālūşerul”.

Serata musicală din Balinţ, pe care o anunţiarăm în nr. trecut, precum ni se scrie, a reuşit foarte bine, şi astfel corul plugarilor romāni din Cruin care a dat acesta serată în folosul şōlei din Gruin, se pōte felicita. Programa seratei musicale se începui cu: „Veđi tu stēna” şi se încheiă cu „Hora dela Griviţa”. Corul cu executarea sa precisă stērnī entusiasm şi aplause generale. Urmă danşul care se începui cu „Ardelēna” şi se continuă cu „Romana”. Dintre damele presinte

se amintesc dōmnele Biberca, Arsenoviciu, Fogarasy, Florescu, Maniu, Blajin, Caraban, Miłos, Rosa, Lazarencu, Hirschl, Cubiciu, Miskovsky şi altele pe cari nu le-am putut descifra din scrisōrea nelegibilă.

Bal romān în Pāncota. Junimea romānă din Şiria şi Pāncota, comitatul Arad, arangia în 1 martie un bal în orāşelul Pāncota, care a reuşit bine, intrunindu-se la acesta petrecere inteligenţa romānă din pārţile acele. Venitul curat a fost destinat în folosul bisericii nouē gr. or. care se va edifică în Şiria, cāt şi pentru fondul şcolar gr. or. din Pāncota.

Bal la Selişte. Inteligenţa romānă din Selişte lângă Sibiu va arangia astāđi sāmbētă un bal în folosul casei, de aceea şi balul se numeşce „balul casei”.

„Grānicerii” din Caransebeş arangēză astāđi sāmbētă la 3 martie, sub conducerea profesorului de cāntări N. Popoviciu, o producţiune musicală, în care se vor cântă cāntece populare şi compoziţiuni de Najedy, Ventura, Vasilescu, Silher şi Poinescu. După concert urmēză joc.

Bal la Brad. Astāđi în 3 martie se arangēză la Brad, în sala otelului „Transilvania” un bal. Venitul e destinat pentru premiarea studenţilor dela gimnasiul din Brad. Ofertele marinimōse se vor primi prin direcţiunea gimnasială.

Bal la Deş. În carnavalul acesta s'a ţinut la Deş un bal popular în 18 febr. în folosul bisericii gr. c. La succesul acestuia au contribuit protopopul Ion Welle şi dñii Petru Mureşan, Simeon Corpodean. Au luat parte dōmnele: Bogdan, Chereşteş, Huza, N. Mureşan şi Gavriluţ şi dşora L. V. Mureşan.

Bal romānesc în Sibiu. Comitetul Reuniunii romāne de cānturi în Sibiu va da mână duminēcă în 4 martie o petrecere cu joc în sala dela otelul „Impēratul roman”.

Petrecere populară în Beclean. Dñii Simeon Moldovan invēţător şi Ioan Grec comerciant în Beclean au aranjat la 18 febr. o petrecere populară, la care însē a participat şi inteligenţa romānă din localitate, precum şi cāţiva neromāni. Prin stāruinţele dñi Grec şese tineri au jucat şi „Cālūşerul” în costum naţional. În pauşă dl invēţător Simeon Moldovan a ţinut cātră popor o cuvēntare, dezvoltāndu-i importanţa mare a şōlei, în al cārei folos s'a dat şi acesta petrecere. Venitul curat a fost 55 fl.

Reuniunea femeilor romāne din Sibiu s'a ţinut în duminică trecută adunarea generală, sub preşedinţa dnei Maria Cosma. Secretariul reuniunii, dl Visarion Roman a cefit raportul comitetului, din care se vede cā reuniunea are 165 de membrii. Cassariul reuniunii dl dr. Aurel Brote raportă, cā starea fondului se urcă la 3000 fl. Ca membră nouă se primi dna Otilia Comşa. În comisiunea pentru autenticarea procesului verbal se aleseră dōmnele: Ioana Badilă, Maria Roşca şi Eleutera Cristea.

Un liceu privat de bāeţi în Bucureşti. Mai multe mame de familie, pārinţi şi amici ai instrucţiunii publice, s'au intrunit la Bucureşti spre a fundă acolo un liceu model de bāeţi, ca astfel pārinţii sē nu mai fie siliţi a-şi trāmite princiul în străinătate. Spre acest scop se va clādi un edificiu anume, dar şi pān' atunci liceul se va începe într'un local cu chirie. Capitalul necesariu, 500.000 lei, se va adunā prin acţiuni de cāte 1000 lei. Liceul va purtā numele „Liceul Sāntul George”. Consiliul de administraţie: domnii principele Dimitrie Ghica, principele Al. Stirbey, I. Cāmpineanu, Solomon Halfon, Emil Costinescu, Scarlat Ferichid şi Gr. I. Lahovari. Comitetul studielor: dnele Elena Cornescu, Elena Schina, Irina Cāmpineanu şi dñii Al. Orēscu, colonel Gheorghiu, George G. Cantacuzino

și C. Olănescu. Censori : dnii St. Ionide, C. Porumbar și M. Corbescu.

„Albina“, institutul de credit și de economii din Sibău, va ține adunarea sa generală în 30 martie. Obiectele : 1) Raportul anual al direcțiunii, bilanțul anului 1882 și raportul comitetului de supraveghiere. 2) Ficsarea dividendelor. 3) Distribuirea sumei destinate pentru scopuri de binefacere. 4) Ficsarea pretului marcelor de prezentă. 5) Alegerea de doi membrii în consiliul de direcțiune în sensul §. 36 din statute. 6) Alegerea unui membru în comitetul de supraveghiere.

Conferințele literare din București, despre cari am scris în numărul trecut, se continuă. În duminică trecută vorbi dl G. Meitani despre „Importanța studiului elementar al constituțiunii atât în învățământul secundar, cât și în cel primar. Dl Hașdău va ține a treia conferință mâine duminică și va vorbi despre „Principiul estetic“ al sintaxei române.

✕ **Societatea geografică română** a ținut adunarea sa generală în 10 febr. sub presiunea vice-președintelui general George Man, asistând 35 membrii societari. S'a cetit raportul secretariului, s'au ales diferite comisii, între cari una pentru premiul Socec și altul pentru alcătuirea dicționarului comunal. Pe ședința următoare s'a anunțat o disertațiune a dlui dr. Cantimir medic în Pietra : „Asupra apelor și sărilor dela Bălătești“.

✕ **Societatea „România Jună“** a tinerimei noastre din Viena face apel către autorii români să dăruiească pe sama bibliotecii sale câte un exemplar din scrierile lor, fie acele de ori ce cuprins. Adresa „României Jună“ este : Viena, VIII Langegasse nr. 4. Președintele Societății e dl I. T. Mera, secretariul dl A. Popa.

Diamantele dnei Sarah Bernhardt. Vestita artistă franceză s'a otărât a-și vinde toate giuvaericele în urma nenorocirii ce a avut : o rudă a ei a fugit cu cele 400 mii de franci ce câștigase în America. În prima zi, totalul vânzării a fost de 85,170 franci. Un colan a fost vândut 24.000 fr. O brățară cu mărgăritare și briliante, 8025 fr. A doua zi, totalul vânzării a fost de 63.450 fr. Colanul ce-l purta dna Sarah Bernhardt în Fedora a fost vândut 10.050 fr. A treia zi, totalul vânzării nu s'a urcat de cât la 29,539 fr. O diademă cu briliante a fost vândută 13,950 fr. Suma totală produsă prin vânzarea diamantelor dnei Sarah Bernhardt a fost de 178.209 fr.

Un mărgăritar mare. Un diar din America anunță, că niște cufundători meșicani au găsit în locurile de pescuit din La Paz, în California-de-jos, un frumos mărgăritar de mărimea unei lămâi mici, care cântărește șapte-deci și cinci de carate. Acest mărgăritar s'a vândut îndată cu 14.000 franci, de și el prețuiește și mai mult. Cel mai mare mărgăritar cunoscut până astăzi a fost găsit tot în California-de-jos. El a fost trimis în Spania, unde se dice că face parte din pietrele scumpe ale coronei. S'au mai găsit asemenea încă două mărgăritare mai mici, dar cu toate acestea de un mare preț. Ele cântăresc 40—47 carate, și au fost prețuite unul 5000, iar altul 3000 franci.

O fătă soldat. O fătă din comuna Vergigny (Yonne), dșora Julie Jussot, a fost înscrisă în registrele stării civile supt numele masculin de Jules Jussot. Acesta fătă, care are două-deci de ani, face parte din jista tragerii la sort, care se va face la Saint-Florentin la 3 apr. viitor. Ea a cerut să i se facă onoarea d'a purtă drapelul conserișilor.

Cutie de scrisori.

Dl Iuliu I. Roșca oferă câte un exemplar din volumul seu de poezii fugitive : „Zimbiri și Lacrimi“ și din colecțiunea de poeme și legende : „Flori de primăveră“, ori-cui i va trimite în schimb, la adresa : strada casarmei, 46, București, una din cărțile următoare : Poesii de A. Mureșan ; Pantheonul Român de I. Vălcău ; Christomatia română de T. Cipariu ; Poesie și prosă de Iustin Popfii ; Cântecelul popular culesse de S. Fl. Mărian ; Cântecelul popular culesse de dr. At. Mărișescu.

Noptile Carpatine. Subscrisa dorind să-mi cumpăr „Noptile Carpatine“ de dl I. C. Drăgescu, dacă cineva dorește să vîndă acesta scriere, binevoiescă a-mi împărtăși condițiunile. *Mariți Maximilian*, în Stupini, lângă Brașov.

L o g o g r i f

de Virginia German.

A, ne, e, bra, es, lat, an, di, ra, gers, bus, u, naț, li, prinț, ran, a, lord, u, re, urs, vau, um, ge, nun, ri, o, ma, tell, li, iu, mi, pa, ter.

Din aceste 34 de silabe se se formeze 16 cuvinte ale căror litere inițiale cetite de sus în jos și cele finale din jos în sus, se dea numele a doi dintre cei mai renumiți archirei români.

Însămătatea cuvintelor :

1) Un titlu de noblătă. 2) Un nume bărbătesc. 3) Un renumit scriitor germân. 4) Singurul loc de fericire. 5) Un animal răpitor. 6) Un edificiu destinat omenilor însemnați. 7) Un oraș în Franția. 8) O literă din alfabetul ebraic. 9) O persoană biblică. 10) Un titlu de onoare în Anglia. 11) Un munte între Europa și Asia. 12) Un nume femeiesc. 13) O specie de ghicitură. 14) Un scriitor bisericesc. 15) Numirea unei zile în care se făcea tîrg la Români. 16) Un soț nedespărțit.

Terminul de deslegare e 14 martie. Ca totdeuna și de astă-dată se va sorti o carte între deslegători.

*

Deslegarea logografului din nr. 3 : „A. — ar. — ard, — gard, — drag“.

Deslegare bună ni-au trimis dōmnele și domnișorele : Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iconia Borca, Maria Doboș, Iuliana Popescu, Mariți Crișan, Iosefina Muntean, Eufrosina Popoviciu, Maria Vălean, Cornelia Lazariciu, Areți Mohan și dl I. C. Daraban.

Premiul l'a obținut domnișora Maria Doboș în Meșieșul Auriu.

Călindarul săptămânei.

Țiua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și sêrbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Duminică	20	4	Păr. Leon episc.	6 31	5 53
Luni	21	5	Păr. Timotei.	6 30	5 55
Mărți	22	6	Aflarea real.	6 29	5 56
Mercuri	23	7	Sf. Ieromon Polyc.	6 28	5 57
Joi	24	8	† Sf. Ion Botezăt.	6 25	5 58
Vineri	25	9	Romul și Remu.	6 24	5 59
Sâmbetă	26	10	Păr. Porfiriu ep.	6 23	6 —

Proprietar, redactor respundător și editor : **IOSIF VULCAN**.

Cu tipariul lui Eugeniu Hollósy în Oradea-mare. Strada principală nr. 274.